

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	28ain o Fawrth 2017
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Ioan Thomas
Swyddog Cyswllt:	Catrin Thomas, Uwch-Reolwr Dysgu Cymunedol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679 913 (32913)
Teitl yr Eitem:	Peiriannau Hunan Wasanaeth Llyfrgell

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Cymeradwyo cais am £74,412 o'r Gronfa Trawsffurfio ar gyfer prynu a mewnosod 9 peiriant hunan wasanaeth yn y 9 prif lyfrgell.

2 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae ymrywmo adnoddau o'r Gronfa Trawsffurfio yn fater i'r Cabinet.

3 CYFLWYNIAD

- 3.1 Mae Cabinet y Cyngor wedi mabwysiadu Strategaeth "Mwy na Llyfrau 2016-2020" ar gyfer y Gwasanaeth Llyfrgell. Mae'r Strategaeth honno yn arwain at newid yn y ddarpariaeth lyfrgell drwy'r awdurdod sef symud o ddarparu 17 llyfrgell i gynnal 9 prif lyfrgell a chefnogi 4 llyfrgell gymunedol.
- 3.2 Bydd y newidiadau hyn yn arwain at ddefnydd uwch o'r prif lyfrgelloedd ond gyda'r un lefel staffio.
- 3.3 Mae'r cais hwn am beiriannau hunanwasanaeth yn gyfle i uchafu'r newid sy'n dod drwy wella'r gwasanaeth i'r trigolyn a gwneud gwell defnydd o amser staff i'w gwasanaethu.

4 RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 4.1 Mae Safonau Cenedlaethol ar gyfer Llyfrgelloedd Cyhoeddus yn nodi y dylai pob awdurdod llyfrgell sicrhau lefel staffio o 3.6 (cyfwerth ag amser llawn) am bob 10,000 o'r boblogaeth breswyl er mwyn bod a'r adnodd priodol ar gyfer cyflawni dyletswyddau disgwylidig i drigolion. Y lefel yng Ngwynedd Gwynedd ym Mawrth 2016 oed 2.86 - 20% yn is na'r safon. Byddai buddsoddiad refeniw i gyrraedd y safon, sef bod gyda digon o staff i gyflawni'r holl ddyletswyddau sy'n ddisgwylidig ohonynt, yn gost flynyddol o £75,442. Yn yr hinsawdd ariannol bresennol nid yw cais am adnoddau refeniw ychwanegol yn ddefnydd darbodus o adnoddau prin.

- 4.2 Mae'r cais hwn felly am adnoddau cyfalaf £74,412 un tro i ddatblygu'r gwasanaeth ac i wneud y defnydd mwyaf effeithlon o'r lefel staffio presennol.
- 4.3 Bydd yr arian cyfalaf yn prynu naw peiriant hunan wasanaeth gyda'r dechnoleg RFID (Radio-frequency identification) i sganio llyfrau/ eitemau ar gyfer eu benthyg / dychwelyd yn gyflymach ac yn cynnig opsiynau taliadau electroneg.
- 4.4 Bydd y Peiriannau Hunan Wasanaeth yn arwain at system gweinyddu llyfrau mwy effeithlon (sef benthyg a dychwelyd llyfr).
- Mae staff rheng flaen llyfrgelloedd wrth gyflawni'r tasgau benthyciadau a dychweliadau yn ymdrin â dros filiwn o eitemau mewn blwyddyn (1,098,252 yn 2015/16). Gydag oddeutu 20 (c.ll.a.) o staff rheng flaen mae hynny yn golygu fod pob aelod o staff yn ymdrin â dros fil o eitemau mewn wythnos gwaith ar gyfartaledd.
  - Gall % uchel o'r trafodion hyn fod yn hunan wasanaeth gan y defnyddiwr
  - Yn dilyn ymarferiad syml yn Llyfrgelloedd Porthmadog, Penygroes a Chaernarfon nododd defnyddwyr i'r llyfrgelloedd hynny mai'r hyn sydd y bwysig iddynt wrth fenthyg a dychwelyd eitemau yw osgoi amser aros.
  - Bydd y peiriannau hunanwasanaeth yn lleihau'r amser disgwyl i ddefnyddwyr i ddychwelyd llyfrau, ac i fenthyg llyfrau yn rhwydd.
- 4.5 Bydd y Peiriannau Hunan Wasanaeth yn arwain at well defnydd o adnoddau staff. Bydd rhyddhau'r staff rheng flaen o dasgau trafodion yn rhoi mwy o amser iddynt gefnogi defnyddwyr gyda'r hyn sy'n bwysig iddynt megis :-
- Delio gydag ymholiadau mwy cymhleth (mae'r staff ar hyn o bryd yn delio gyda dros 60,000 o ymholiadau yn flynyddol);
  - Cefnogi trigolion i gyrchu gwybodaeth;
  - Cefnogi trigolion gyda defnyddio'r cyfrifiaduron a thabledi (sydd dros 100,000 o sesiynau'r flwyddyn);
  - Trefnu a chynnal gweithgareddau iechyd a lles, gweithgareddau llythrennedd, a llythrennedd digidol (bu i dros 27,000 o drigolion fynychu gweithgaredd yn ein llyfrgelloedd yn ystod 2015-16).
- 4.6 Mae 'astudiaethau achos' a gesglir gan y gwasanaeth i'r Adroddiad Blynyddol Safonau Llyfrgell yn nodi gwerth ac effaith y gweithgareddau a drefnir - canmolwyd y dystiolaeth hon yn yr Asesiad ond nodwyd hefyd fod lefel y gweithgarwch yng Ngwynedd yn llawer is na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru.
- 4.7 Mae'r Gwasanaeth Llyfrgell yn casglu sylwadau a mesur barn defnyddwyr yn rheolaidd a thema gyson yn yr atebion derbynnir yw'r angen am weithgareddau ym mhob llyfrgell ac yn benodol ym meysydd llythrennedd digidol ac iechyd a lles.

5 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 5.1 Bwriedir prynu, mewnosod a defnyddio'r peiriannu hunan wasanaeth yn y 9 prif lyfrgell o fis Medi 2017 ymlaen.

6 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Sylwadau'r Prif Swyddogion

Y Prif Weithredwr

"Mae'r buddsoddiad sydd yn cael ei argymell yn un synhwyrol gan ei fod yn cynnig cyfle i uchafu'r newid sy'n dod drwy wella'r gwasanaeth i'r trigolion a gwneud gwell defnydd o amser staff i'w gwasanaethu."

Y Prif Swyddog Cyllid

"Bydd sawl angen / defnydd haeddiannol yn cystadlu am adnodd prin y Gronfa Trawsffurfio, a mater i aelodau'r Cabinet fydd blaenoriaethau'r ceisiadau perthnasol.

Yn y Cyngor llawn ar yr 2il o Fawrth 2017, pryd cymeradwywyd "bidiau" am adnoddau ychwanegol i gwrdd â phwysau anorfod ar wasanaethau, nodais fod prif flaenoriaethau'r Cyngor, materion datblygol er mwyn gwneud gwahaniaeth, i'w hariannu a'u comisiynu drwy drefn y 'Cynllun Strategol'. Mater i aelodau'r Cabinet, gydag arweiniad y Prif Weithredwr, yw blaenoriaethu'r defnydd o'r Gronfa Trawsffurfio i'r perwyl hyn.

Wedi penderfyniad y Cabinet ar 22 Tachwedd 2016 i gymeradwyo trosglwyddo £635k i'r Gronfa Trawsffurfio, cadarnhaf fod darpariaeth ddigonol i wireddu'r cynlluniau sydd wedi'u cyflwyno am ystyriaeth i gyfarfod 28 Mawrth 2017 y Cabinet, a bod arian pellach wrth gefn ar gyfer rhai prosiectau eraill allasai amlygu / aeddfedu a chyrraedd y Cabinet am gymeradwyaeth eto.

Cadarnhaf fod y swm un-tro o £74,412 sy'n paragraff 4.2 yn amcangyfrif teg o gost cyfalaf prynu a mewnosod y peiriannau RFID."

Y Swyddog Monitro

"Dim sylwadau o safbwynt priodoldeb".